

[۵] - الظواهری، آمین،
 فرسان تحت راية النبي، منبر
 التوحيد والجهاد، الطبعة
 الأولى، د. ت. ا. ص. ۱۸.
 [۶] - به نقل از: الزيات،
 منقصر، راه به سوی القاعده،
 ترجمه لیلا رشیدی رستمی،
 توران، انتشارات آزاد مهر،
 چاپ اول، ۱۳۸۵، ص. ۹۷.
 [۷] - برای مطالعه بیشتر
 در این خصوص بنگرید
 به: زاهدی، بهرام، رابطه
 صلح و عدالت در منظومه
 فکری سید قطب، فصلنامه
 علمی- تخصصی صلح پژوهی
 اسلامی، شماره ۱۵، بهار ۱۳۹۹،
 ص ۵۶-۲۰.
 [۸] - محمدی، منوچهر،
 بازتاب جهانی انقلاب
 اسلامی، توران، پژوهشگاه
 فرهنگ و اندیشه اسلامی،
 ۱۳۹۰، ص. ۲۷۷-۲۷۶.
 [۹] - خبرگزاری صدای افغان
 (آوا)، «ریختن خون شیعه
 حرام است»، آند ۲۰۱۹،
 [۱۰] - الطویل، کمال،
 القاعده و خوارانش،
 ترجمه محمد علی پویشی
 و محمد رضا بلورقی،
 توران، مؤسسه مطالعات
 اندیشه سازان نور، ۱۳۹۱،
 ص ۱۴۹.
 [۱۱] - توجه به چنین نکاتی،
 میزان اثرگذاری اندیشه‌ها
 و جملات امام خمینی (ره) بر
 طیف گسترده‌ای از افراد و
 جریان‌های سیاسی در جهان
 اسلام را بیش از پیش ثابت
 می‌کند.
 [۱۲] - نام کامل این کتاب
 «ظهور و سقوط قدرت‌های
 بزرگ: تحولات اقتصادی و
 کشمکش‌های نظامی در
 سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۵»
 است.

[13] - www.theguardian.com, Osamabin
 Ladensbookshelf:
 NoamChomsky,Bob
 Woodward,andJihad,
 20May2015.

[۱۴] - شفقنای افغانستان،
 (انتشار و مصیبت نامه
 بن لادن؛ میراث ۲۹ میلیون
 دلاری بن لادن برای
 القاعده)، ۱۲ اسفند ۱۳۹۴.
 [۱۵] - سخنرانی بن لادن در
 پایگاه فاروق قندهار.

[16] - Countering
 Resurgent Terrorist
 Threat in Afghanistan,
 2022
 April <https://www.cfr.org/report/countering-resurgent-terrorist-threat-afghanista>

بود که ظواهری آخرین سال‌های حیات خود را نیز به شکلی مخفیانه عمدتاً در مناطق قبایلی مرز میان افغانستان و پاکستان گذراند و احتمالاً پس از سقوط حکومت اشرف غنی و تشکیل دوباره حکومت طالبان وارد کابل شد و باز احتمالاً در صبح روز ۳۱ جولای ۲۰۲۲ توسط پرتاب موشک هلفایر پهپاد امریکایی در بالکن منزلی در محله شیرپور کابل کشته شد. طالبان چنین مسأله‌ای را تأیید نکرده است و برخی دوستان الظواهری نیز در توثیق‌ها و صفحات خود خبر از زنده بودن وی داده‌اند... الله اعلم.

چرا حمله به الظواهری برای امریکایی‌ها مهم بود؟

چندی قبل از حمله پهپادی امریکا به الظواهری سایت شورای روابط خارجی امریکا در یادداشتی با عنوان مقابله با تهدید تروریستی در افغانستان، اطلاعات جالب توجهی در این زمینه منتشر کرد [۱۶]. در این یادداشت آمده بود که:

«افغانستان با هر کشور دیگری که القاعده در آن فعالیت می‌کند متفاوت است، زیرا این گروه با طالبان هم‌نوايي دارد. رهبران القاعده رابطه تاریخی نزدیکی با برخی از رهبران طالبان مانند سراج‌الدین حقانی دارند، حقانی وزیر کشور طالبان بوده و نام او در لیست تروریستی امریکا است. موقعیت دولتی حقانی تقریباً معادل مشاغل مانند رئیس اف‌بی‌آی و وزیر امنیت داخلی امریکا است که به او قدرت عظیمی در افغانستان داده است و او را به تهدیدی جدی برای ایالات متحده تبدیل کرده است. از آنجا که افغانستان به پناهگاه القاعده تبدیل شده است تهدیدات علیه منافع ملی امریکا نیز افزایش خواهد یافت. احتمالاً القاعده اردوگاه‌های آموزشی تروریستی بیشتری را در افغانستان ایجاد خواهد کرد، البته القاعده به دلیل بهبود همکاری (داخلی) اطلاعاتی ایالات متحده و اقدامات امنیت داخلی، برای انجام یک حمله برنامه‌ریزی شده متمرکز علیه سرزمین ایالات متحده مشکل خواهد داشت. اما عوامل القاعده می‌توانند حملاتی را علیه اهداف ایالات متحده و غرب در آفریقا، اروپا، خاورمیانه و جنوب آسیا انجام دهند یا الهام بخش باشند.» سابقه درگیری میان امریکا و نیروهای مشترک طالبان و القاعده در سال‌های اول اشغال افغانستان و سخت‌تر بودن آن جنگ‌ها نیز موجب می‌شد که امریکا به شدت از حضور شخصی مانند الظواهری در افغانستان احساس بیم کند. مهم‌ترین این نوع درگیری‌ها نبرد شاهی کوت یا به قول امریکایی‌ها عملیات آناکوندا بود که ناتو در آن متحمل تلفات بسیاری شد. در همان سال ایسنا به نقل از منابع روسی خبر از کشته شدن ۱۰۰ نیروی ویژه امریکا در این جنگ داده بود.

سخن آخر

ختم سخن اینکه در این یادداشت کوتاه تلاش شد که به ابعادی کمتر بازگو شده از زندگی، خانواده، تحصیلات، بیانیه‌ها و... آمین الظواهری اشاره شود. به نظر می‌رسد که توجه به وجوه مختلف زندگی الظواهری و حتی عملکردها و اندیشه‌های نزدیکان او یک ضرورت مطالعاتی و پژوهشی برای درک عمیق‌تر شخصیت، افکار و چشم‌اندازهای او است و بدون این قبیل توجهات، سخن گفتن در خصوص وی و برخی از مهمترین تحولات رخ داده در جهان اسلام در طول حدود سی سال اخیر دچار لغزشگاه‌هایی پژوهشی خواهد بود، هر چند این وجوه نیز هرگز ادعای معرفی و یا حتی ادراک کامل مسأله را ندارد.